

Univerza v Mariboru
University of Maribor

Fakulteta za naravoslovje in
matematiko / Faculty of Natural
Sciences and Mathematics

OPIS PREDMETA / SUBJECT SPECIFICATION

Predmet: Subject Title:	Evolucija Evolution

Študijski program Study programme	Študijska smer Study field	Letnik Year	Semester Semester
Izobraževalna biologija / Educational Biology		2	4

Univerzitetna koda predmeta / University subject code:

Predavanja Lectures	Seminar Seminar	Sem. vaje Tutorial	Lab. vaje Lab. work	Teren. vaje Field work	Samost. delo Individ. work	ECTS
30	-	-	-	-	60	3

Nosilec predmeta / Lecturer:

Andrej Šorgo

Jeziki /

Languages:

Predavanja / Lecture:

Vaje / Tutorial:

SLOVENSKO

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:

Prerequisites:

Ni pogojev

No prerequisites

Vsebina:

Contents (Syllabus outline):

Znanost, zlasti razvojna biologija, v kontekstu družbenih vednosti
Razvojna biologija
Molekularna in Mendelska genetika: DNK in informacije; mutacije
Izkazi za evolucijo: teorije o razvoju življenja; bio- and morfospecies; homologije in njihova hierarhija, analogije; fosili
Naravna selekcija in variabilnost; »boj za obstanek«; usmerjena, ustaljevalna, razhajalna selekcija
Populacijska genetika: genotip, frekvence genov; Hardy-Weinbergovo pravilo; spolna selekcija; razvoj rezistence
Uspešnost, prednosti homozigotnosti in heteroze
Genetski drift, ustanoviteljska populacija, naključni drift
Evolucijska genomika: genomske sekvence
Eno-, dvo- in mnogogeno delovanje
Ravnotežna teorija evolucije
Adaptacija in naravna selekcija; preadaptacije
Speciacija: vloga izolacije
Fenetski, biološki in ekološki koncept vrste
Alopatrična, parapatrična, simpatrična speciacija, hibridizacija
Dobzhansky-Mullerjeva teorija pozigotske izolacije
Rekonstrukcija filogeneze: kladistika, homologije, homoplazije; molekularna filogenija
Evolucijska biogeografija: divergenca, adaptivna radiacija; vikarianca

Science, and especially evolutionary biology, in the context of human knowledges
Evolutionary biology
Molecular and Mendelian genetics: DNA and information; mutations
The evidence for evolution: theories of the history of life; bio- and morphospecies; homologies and their hierarchy, analogies; fossils
Natural selection and variation: a »struggle for existence«; directional, stabilizing, disruptive selection
Population genetics: genotype, gene frequencies; the Hardy-Weinberg equilibrium; resistance evolution
Fitness, homozygous and heterozygous advantage
Genetic drift, founder population, random drift
Evolutionary genomics: genomic sequences
One-, two- and multilocus population genetics
The shifting balance theory of evolution
Adaptation and natural selection; pre-adaptations
Speciation: the role of isolation
The phenetic, biological and ecological species concepts
Allopatric, parapatric, sympatric speciation, hybridization
The Dobzhansky-Muller theory of postzygotic isolation
The reconstruction of phylogeny: cladistics; homologies, homoplasies; molecular phylogenetics
Evolutionary biogeography: divergence, adaptive radiation; vicariance

Nastanek in razvoj živih bitij: mikro-, makroevolucija; evolucija višjih taksonov; humana evolucija
 Evolucijska ontogenija: teorija rekapitulacije
 Koevolucija, koadaptacije
 Izumrtje in živi fosili

The history of life: micro-, macroevolution; the evolution of higher taxa; human evolution
 Evolutionary developmental biology: the theory of recapitulation
 Coevolution, coadaptations
 Extinction and living fossils

Temeljni študijski viri / Textbooks:

- Freeman, S. & J. C. Heron, 2001: Evolutionary Analysis. Prentice Hall.
- Futiyama, D.J., 2005: Evolution. Sinauer Associates, Sunderland.
- Jerman, I. & A. Štern, 2003: Evolucija s teoretično biologijo. Scripta, Ljubljana.
- Mayr, E., 1998: This is Biology: The Science of the Living World, Belknap Press.
- Ridley M., 2004: Evolution. Blackwell Publishing Ltd.

Cilji:

- Podati pregled izkazov za evolucijo in pojasniti osnove evolucijske ekologije
- Razložiti osnovne procese genetskega spreminjanja organizmov in naravno selekcijo
- Pojasniti delovanje poglobitnih evolucijskih sil na biotsko diverziteteto

Objectives:

- To give the overview on the evidence of evolution and to clarify the principals of evolutionary ecology.
- To explain the basic processes of genetic change, and the natural selection.
- To explain the biodiversity caused by evolutionary forces.

Predvideni študijski rezultati:

Znanje in razumevanje:

- Poznavanje splošnih evolucijskih teorij in konceptov
- Razumevanje vloge genskega sklada v evolucijskih procesih
- Razumevanje genetskega nadzora ontogeneze s homeotskimi geni
- Razumevanje vpliva mutacij, migracij, genetskega drifta in selekcije na biotsko diverziteteto

Prenesljive/ključne spretnosti in drugi atributi:

- Razlikovanje med individualnim in globalnim vidikom življenja
- Uporaba Hardy-Weinbergovega izračuna
- Usposobljenost zasnovati relevantno raziskavo iz izbrane tematike

Intended learning outcomes:

Knowledge and Understanding:

- Knowledge about major evolutionary theories and concepts.
- Understanding the rule of the gene pool in the evolutionary processes.
- Understanding the role of homeotic genes in the genetic control of the ontogenesis.
- Understanding the impact of mutation, migration, genetic drift and selection onto biotic diversity.

Transferable/Key Skills and other attributes:

- Distinguishing between individual and global viewpoint of life.
- Use of Hary-Weinberg formula.
- Ability of organizing a relevant investigation on selected topics.

Metode poučevanja in učenja:

- Predavanja
- Seminarske vaje

Learning and teaching methods:

- Lectures
- Tutorial lab.

Načini ocenjevanja:

- Ustni izpit
- Pisni izpit

Delež (v %) /
Weight (in %)

50
50

Assessment:

- oral exam
- written exam

Materialni pogoji za izvedbo predmeta :

- *Multimedijska predavalnica*

Material conditions for subject realization

- *Lecture hall for multimedia presentations*

Obveznosti študentov:

(pisni, ustni izpit, naloge, projekti)

- Ustni izpit
- Pisni izpit

Students' commitments:

(written, oral examination, coursework, projects):

- oral exam
- written exam

Opomba: Vse sestavine opisa predmeta do vključno z načini ocenjevanja za izvedbo predmeta so obvezna sestavina učnega načrta predmeta kot ga določajo Merila za akreditacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov (UI. RS, št. 101/2004) v 7. členu. Obveznosti študentov ne sodijo k sestavinam opisa predmeta, so pa obvezni del sestavin študijskih programov in zato priporočljiv del obrazca opisa predmetov. Vse nadaljnje sestavine opisa v ležeči pisavi niso obvezne.